

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 EGÉSZ ÉVRE . . . 16.— K | FÉL ÉVRE . . . 8.— K
 NEGYED ÉVRE . . . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ:
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mill. SZÁMÍTÁSSAL DÍJSZABÁS SZERINT.

A szén és vasprobléma.

A szén és vas — hihetetlennek látszik — az élet alapja. Szén és vas nélkül megakad az egész mai kulturális, gazdasági, társadalmi, politikai élet. Olyan alaptörvény ez, amelyen vitatkozni nem kell, nem is lehet s amit bizonygatni nem is szükséglet. Hogy milyen fontos, két erre vonatkozó francia cikkből idézünk néhány érdekes részt. Az egyiket L. de Launay, a francia tudományos akadémia tagja írta „A szénprobléma” címmel a Revue des deux Mondes-ba, a másik pedig a Revue de Paris ban jelent meg „A lotharingiai vas”-ról L. Houlléviqne tollából.

A szén a bölcseségeküünk, a modern idők mágikustalizmanja. Rojtelmes orreje, a történelemelőtti időkben benne-tömörült energia, varázsszávara az alvó kastélyok föl-ébrednek és a kibontakozás nemcsak jelképes: sző-szorint életet teremt ez a fekete anyag, amelyben a vegyészek csak szén, hidrogén és azok vegyülékét látják. Így születnek városok, amelyek akár a szén-bányák maguk, évszázadokig élhetnek, sőt ha ezek kimerülnek, meggyökeresedett kapcsolatok biztosítják túlélésüket. Az emberiségnek volt, talán távoli múltban, aranykora; de vaskorszaka mindig tart és a vas ma a szénrel társul. Mert a szén nemcsak a béke eszköze, hanem, amint napról-napra látjuk, rettenetes hadigép is. Rajta fordul meg az ágyuk és bombák gyártása. Az emberek hosszú századokon át éltek, anélkül, hogy a szén, e modern zsarnokságról tudtak volna. Az az idő, amikor a kőszén szinte ismeretlen anyag volt, alig két-három évszázadra esik és az a kor, amelyben nélkülözhetetlen lett, az ipar számára csak néhány nemzedékre nyulik vissza. Mindenható beavatkozása a háboruban, amely maga is iparrá lett, tegnapi kelotü.

Némi történelmi megvilágítás helyénvaló — foly-tatta de Launay — mielőtt Franciaország és Német-ország esetét megállapítanók. Az anyagi világban, akár az erkölcsiben, a kapcsolatok és egymásba fonódások rendszere az erőt az erő, az ipart az ipar, a sikert a siker felé vonzza. Hogyan születik és hogyan fejlődik a szénrel táplált ipar, néhány sajátos esetből fogjuk látni. Az ipari városok, amelyek egy modern ország legfőbb erejét és gazdagító elemét jelentik, két fő-csoportba oszthatók. Az egyik csoportbeli városok régiiek, híresek, multjukra büszkék, öröklött vagyonban gazdagok, de néha máris álmódók. Kedvező körülmé-nyek idézték elő a fejlődésüket, amelyet tovább is fentartott a kapott lendület, a tradíció, a gyűjtött tőkék orreje. A másik csoportbeliekének a neve is alig ismer-otes még, oly fiatalok, tegnap fejlődtek, logikusan, rendszeresen, valamely gazdasági szükségesség, ön-kénytelen, vagy tudatos alkalmazásából, széntelepek és néha egyuttal a főközlekedési utak, folyamok, ten-gerek közelében is. A régi országokban, Francia-országban és Angolországban, a legtöbb város az első

csoporthoz tartozik Németországnak is vannak ily városai, de a modern Németország, amely amerikai példákat követ, a másik típus szerint fejlődik és ez az ő orreje.

Franciaország és közvetlen szomszédainak összo-hasonlító példája megmutatja, hogy a szénkérdésnek mily fontos szerepe volt a legutóbbi idők gazdasági, pénzügyi és ebből kifolyólag politikai történelmében. De három példa, az Angolországé, a Németországé és a Franciaországé bőven elegendő arra, hogy megmu-tassam, hogy a közelmúlt nagy virágzásnak — és az ellentétüket alkotó hanyatlásoknak — mennyire főokuk a nagy széntelepek jelenléte vagy hiánya. Tételom alkalmazását Anglián kezdem. A példa tanulságos, mert ez kétségtelenül az az ország, amelyben a szén és a szén által teremtett gépipar szerepe a legrégebb, úgy hogy fejlődési folyamata meglehetősen előrehaladott, sőt ipari fellendülése néhány év óta mintha túlhaladt volna csuespontján. A másik megkapó tanulság itt az, hogy a geologia két halározottan elválasztott részre osztotta Angliát, a szén országára és a szén nélküli országra, aminek két ugyanily élesen elhatárolt irány felol meg a politikában és az iparban, ami világosan mutatja az ok és okozat viszonyát, rendszeres tapasz-talat alapján Anglia a XIX. század alatt az európai széntermelés több mint felét szállította, ami évről-évre való növekedéssel egyértelmű. Nos, ez a növekedés 1908 óta megszűnt. Öt év folyamán, amig az Amerikai Egyesült Államok termelése 370-ről 557 millió tonnára, Németországé 215-ről 256-ra emelkedett, Anglia meg-állott.

Angolországról beszélve önkénytelenül rátér Né-metországra; a kapcsolat amint láttuk, igen szoros. A kereskedelmi verseny és az ebből kifolyó politikai ellentét Németország és Angolország között főszerepet visznek a mai eseményekben. Németország nagy fej-lődése kévéssel 1871 után kezdődött, nem közvetlenül a győzelem után, mert 1875-ben heves válság volt, amelyet fejlődési válságnak lehet mondani, de mégis szoros kapcsolatban a birodalom megalakításával. Ez a fejlődés hatalmas volt. Bizonyos, hogy a győzelem adta meg a németeknek azt az önbizalmat, amely a siker lényeges előfeltétele. Ettől a pillanattól fogva mindent nagy méretekben láttak és bíztak abban a kormányban, amely győzelemre vezette őket. De mindaz, amit láttunk, nem valósulhatott volna meg az olcsó és bő szén nélkül. Itt is a számok beszélnek, hogy ne menjünk vissza messzebbre, 1880-ban Németország 50 millió tonna szenet termelt, 1890-ben 90 milliót, 1900-ban 150 millió tonnát, 1908-ban felvitte 215 millióra, 1912 ben 255-re, 1913-ban 279 millió tonnára, ha a kisebb ér-tékű lignitet levonjuk, akkor is 191 millió tonna volt a termelés, amely csak ígérete volt egy lendületnek, amelyet a háború szakított meg, amikor az ujjonnan felfedezett széntelepek hatása érezhetővé kezdett válni.

Ezután Franciaországra tér át. A terméscet által más dolgokban oly szépen megáldott Franciaország szegény szénben, ami nem engedi meg, hogy hatalmas

vasérctelepeit kellően kihasználja. Az, hogy kívülről behozott coke-kal olvassza ki őket, drága és bizonytalan művelet, az viszont, hogy eladja őket külföldön, nyomasztó nem jó üzlet és ezenfelül érzékenységeket sért, amelyek a háboruban keltett gyűlölet után csak növekedhetnek. A szénhiány minden jövedelmező iparágat megbénítja. De hogyan lehet nagy termelésre és kivitelre gondolni oly országban, amely alig termel 40 millió tonnát, holott a drága árak miatt mérsékelt szükséglet már is 60 millió tonnára megy? Vegyünk szén? Legalább is kedvezőbb szerződéses kellenének. Ha nem, akkor nem marad más hátra, mint az az út, amelyre néhány év óta egyre mélyebben hatolunk, arra kell szorítkoznunk, amire a régi gyárak és régi városok és amely a régi országoknak is való: erőfeszítésünket a fényüzési cikkekre összpontosítani, az igen finom gyártmányokra, amelyeknél a nyersanyag csekély szerepet játszik a feltaláló ötletessége és a munkás ügyessége mellett. Elegendő, ha diplomatáink, akkor, amikor tárgyalni fognak, tájékozva lesznek ipari szükségleteink felől, amint annakidőjén a németek tájékozva voltak. Ne féljünk az eseményeknek elébe vágni, mert a végső pillanatban sok a közérdekkel ellentétes magánérdekkel is le kell számolnunk, olyanokkal, akiknek a szénhiány állapota érdekük.

A tudományos ellentmondások gyűjteményéhez csatlakozik a másik tanulmány, amelyben L. Houllé-rique ír „A lotharingiai vas”-ról.

Többek között ezeket írja:

A Wearthe-et-Mosel medence, amely most német kézen van, 1912-ben Franciaország vasérctermelésének 91 százalékát adta, amíg a nyersvasból 74 százalék, az acélból 55 százalék esik a lotharingiai telepekre, amelyek közül Longwy és Briey a legjelentősebbek. Figyelmemreméltó adat hogy a francia fémipar fejlődése ellenére Franciaország 1912-ben vasércének javarészét, 8,318.000 tonnát nem maga dolgozta fel, hanem kivitte, még pedig loginkább Belgiumba, 4,347.000 tonna), de jelentékeny mennyiségben Németországba is. (1,952.000 tonna).

Houllé-rique körülbelül ugyanezt fejt ki Németországnak a széngazdagság nyomán bekövetkezett felzárkózásáról, aztán megállapítja, hogy Németország, amely gazdag szénben, oly szegény vasércben, amelyekből 1912-ben 12 millió tonnát vitt be. Ezért van szüksége Németországnak a Briey körüli széntelepekre, amelyekre már békeidőkben rátette a kezét. Tudjuk a a többit, — folytatta a cikk — a háboru elején Longwy, Brieyt megszállotta a német sereg és frontját, amely Saint-Mihélig nyulik, rettenetes védőművek veszik körül, hogy minket távollartsanak ettől az értékes földtől, amelyet most Németország ellenünk aknázik ki, fémipartermelésünk az ellenség kezébe került éppen akkor, amikor legnagyobb szükségünk lenne acélra, ágyúink, bombáink, fegyvereink számára. Németország Brieyben megtalálta a pótlását annak, amitől angol blokádd elzárta és most a lotharingiai föld vasával bombázza Reimst és Arrast.

Különösök ezek a fejtegetések, — miután Franciaország területén a győzelem előfeltételét jelentő részét elvesztette — még mindig a győzelemről álmodnak.

HAZAI HIREK.

Uj bányatanácsosok. A király a pénzügyminiszter előterjesztésére *Oczwirk* Ede és *Magyary* Mihály főmérnököknek a bányatanácsosi címet és jellegű díjmentesen adományozta.

Uj főiskolai tanár. A király a pénzügyminiszter előterjesztésére a selmebányai bányászati és erdészeti főiskolán *Mihalovits* János dr. rendkívüli tanárt a VII. fizetési osztályba másodosztályú rendes tanárrá nevezte ki.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter a marosújvári m. kir. főbányahivatalnál *Rochrbacher* Károly sótárnokot,

hason minőségben a tokaji kir. sóhivatalhoz saját kérelmére áthelyezte.

Legfelsőbb elismerés. A király *Klimasz* Andrásnak, a vajdahunyadi vasgyárnál alkalmazva volt I. osztályú géplakatos csoportvezetőnek, nyugberezése alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság mérlegéről a következő jelentést teszi közzé. A nyereség K 9,120.895.88 f-ro rug az előző évi K 10,221.784.28 f-rel szemben és a múlt évi K 5,515.493.36 fill. áhozat hozzáadásával K 14,636.389.24 fill.-re emelkedik. *Biró* vezérigazgatónak a lefolyt üzletéről szóló jelentése szerint a háborus események az első hónapokban az üzemi és piaci viszonyokra bémítólág hatottak és csak az üzletév második felében volt lényeges javulás észlelhető. Az elért nyereség, habár az előző évinél több mint egy millió koronával kevesebb, a fennforgott rendkívüli körülmények között kielégítőnek nevezhető. E mellett tekintetbe veendő, hogy hadbavonult munkások családjainak segélyezésére és drágasági pótlékokra tekintélyes összegek folyósítottak. Az igazgatóság elhatározta, hogy a javult helyzetre való tekintettel a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott nyereségből 17%-os osztalékkal résvényenként 34 korona kerüljön kiosztásra és az alapszabályszerű javadalmozások levonása után 1,5000.000 korona az értékesítési tartalékalapra utaltassék, 600.000 korona a külön tartalékalaphoz esatoltassék, a tisztí nyugdíjalap javára 100.000 korona, a munkatársuladák gyarapítására 100.000 korona és hadijótekonysági célokra újabb 100.000 korona fordítottassék, míg a fennmaradó 3,641.881 korona 74 fillér az új üzletév számlájára vezetessék elő.

A közgyűlés ez év október hó 26 án fog hivatni.

Cégjegyzési hírek. *Nadrágyi vasipartársaság Bauhuber* Siegfried Vencel igazgatósági tag ezen minőségének és cégjegyzési jogosultságának megszűnését, továbbá *Zipser* Alfréd dr. wieni János igazgatósági tag ezen minőségét és cégjegyzési jogosultságát bejegyeztette. *Egyesült izzólámpa és villamossági részvénytársaság Pintér* József és *Aschner* Lipót társulati tisztviselők cégvezetői jogosultságuknak megszűnése bejegyeztetett. — *Magyar Banya- és Kohóipari Tanulmányi részvénytársaság felszámolás alatt* az 1915. évi június 26. napján tartott rendes közgyűlés által elhatározott felszámolása, a felszámolási cég-szüveg, továbbá előrsi *Balogh* Brunó és *Láng* Lajos dr. felszámolóknak ebbeli minőségök és együttes cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett.

Szállítás. Rugóacél. A kölni kir. vasúti igazgatóság 545.200 kg. rugóacél és 22.730 kg. tengelytársolyokhoz való gyűrűacél szállítására írt ki pályázatot. Az ajánlatok október 13-áig küldendők be.

Vas tetőszerkezetek. A jülichi kir. vasúti építészeti hivatal a jülichi vasúti főműhely kocsiszínjeinek vas tetőszerkezetére pályázatot írt ki. Mintogy 810 tonna folytvas-szerkezet és 7 tonna folyt-acélöntvény szállításáról és felépítéséről van szó.

A versenyen résztvenni kívánó cégek megbízhatóságukat és versenyképességüket hatósági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, valamint azt is, hogy a vasszerkezetek saját ipartelepükön állíttatnak elő. Együttal az ajánlati érték 5%-ának megfelelő bánatpénzt kell készpénzben vagy értékpapirokban letenniök, mely

Összeg az ajánlat elfogadása esetén a szerződés megkötése előtt 10% os biztosítékra egészítendő ki.

Az ajánlatok október hó 20-áig küldendőek be.

Emelkedik a gázfogyasztás. Vannak üzletek, amelyeknek nemcsak hogy nem ártott a háború, de sőt a háború alatt nem remélt fejlődést érnek el. Ezek közé tartozik a fővárosi gázgyár is. A gázfogyasztás a legutóbbi hónapokban huszonhét százalékkal emelkedett, ami pénzben kifejezve annyit jelent, hogy a gázüzem nyeresége sok százszor koronával nagyobb lesz, mint volt tavaly. A gázfogyasztás emelkedésének az a magyarázata, hogy a tüzelőanyagok árának horribilis emelkedése és a fa- és szénhiánytól való féltelenség miatt minden háztartás részéről látja el magát és gázzal melegítik az ételket, gázrőst használnak a konyhában kályhák helyett. A gázművek vezetősége a nagy bevételnek egy részét szociális célokra használta fel. Az alkalmazottak számára — 5000 embert foglalkoztat az üzem — néhány vagon lisztet, zsírt, burgonyát, babot, rizst cukrot vásárolt és olcsó áron látja el őket élelmiszerekkel.

Közgyűlés. A *Soproni Világítási és Erőátviteli r.-t.* október 21-én tartja meg irodahelyiségében rendkívüli közgyűlést.

Új robbantószergyár. *Hunnia magyar robbantószergyár r.-t.* cég alatt a Kereskedelmi Bank közreműködésével új vállalat alakult két millió korona alaptőkével. Az új részvénytársaság Trencsén város határában dinamitgyár létesítését tervezi és az építést már meg is kezdte, azonkívül átvette a *Titanit* magyar biztonsági robbantóanyag r.-t. gyártelepét és berendezési tárgyait.

A földgáz felhasználása. A háború alatt a földgáz-furások kihasználására vonatkozó alapítási tervek elaludtak. Új vállalat nem alakult a földgáz felhasználására, sőt a meglévő néhány vállalat fejlődését is megakasztották a háborús viszonyok. Most arról értesülünk, hogy egyidejűleg két ilyen nagyszabású vegyipari vállalat van alakulóban, az egyik a Hitelbank, a másik a Kereskedelmi Bank égisze alatt és mindkettő a földgáz energiáját akarja üzeméhez felhasználni. Állítólag a Hitelbank a német Discontobank érdekcsoportjával közösen finanszírozná majd az új vegyipari vállalatot, amely kémiai úton salétromot fog termelni. A Kereskedelmi Bank viszont a Deutsche Bank csoportjával venne részt egy ugyanilyen vállalat alapításában, amely a földgáz felhasználásával szintén salétromot és műtrágyát is akar gyártani. Hír szerint mind a két vegyipari alapításban nemcsak a legnagyobb német bankok, de a legelső német vegyipari gyárak is részt fognak venni.

Nyersolaj. Bécsi jelentés szerint a nyersolajtermelőket nem fogadták el a kormány képviselőjének a tíz koronás átvételi árra vonatkozó ajánlatát. A 17.200 ciszternának öt hónapon belül való szállítása dolgában folytatott tanácskozást tehát megszakították és most azt fogják meghatározni, hogy a termelés arányához képest milyen mennyiségű lefoglalt nyersolajat kell az egyes telepokról elszállítani. Az orról szóló és a maximális árra vonatkozó rendelkezést legközelebb publikálja a kormány.

A Leszámitolóbank félévi mérlege. A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatósága most állapította meg az 1915. üzletév első felének mérlegét. A félévi mérleg a nyereségáthozat betudásával 2,803.765 korona 41 fillér nyereséggel zárult, ami 497.297 korona 51 fillérrel több, mint az 1914. üzletév első felének nyeresége. Az alább közölt nyereség- és veszteségszámla összes tételei nagy emelkedést mutatnak és pedig nem csupán a tavalyi, hanem részben az 1913. év első feléről szóló mérlegadatokhoz képest is.

Jövedelem: Kamatszámla 2,322.574-78 K (1914 első felében 2,153.572-08 K), jutalékszámla 705.358-84 K (554.455-09 K), jelzálog és községi kölcsönüzletben 302.409-45 K (245.308-82 K), értékpapír és értékpapírbizományi üzletben és társas vállalatoknál 64.572-91 K (tavaly 477.968-06 K veszteség), főokok jövedelme 410.261-51 K (314.231-67 K), külföldi váltók és pénzeknél 146.678-50 K (27.087-42 K), jövedelem a budapesti közraktáraknál 186.754-50 K (228.713.66 K), budapesti ingatlan jövedelme 54.640-50 K (55.885 K), összesen 4,193.251-07 K (3,101.235-68 K). — **Kiadás:** Adószámla 204.850-45 K (276.878-06 K), tisztii fizetések és összes költségek 1,361.668-96 K (1,253.217-43 K), kétes követelések leírása 245.000 K (85.000 K), összesen 1,901.519-41 K (1,615.095 — K).

Szapári Köszénbánya részvénytársaság f. évi június 30-án megtartott évi rendes közgyűlése a társaság felszámolását határozta el. Ehhez képest a kereskedelmi törvény 202. §-a értelmében felhívják a társaság hitelezőit, hogy követeléseiket hat hónap alatt érvényesítsék.

Milyen fémtárgyakat fognak rekvirálni. Lapunk legutóbbi számának vezércikkében megemlékeztünk már arról, hogy országszerte rekvirálni fogják hadicélokra a fémtárgyakat. A beszolgáltatási kötelezettség alá eső fémtárgyak a következők:

Tiszta nikkeltől és vörösrézről: főzőedények, fazokak, lábasok, serpenyők, kannák, sűrűformák, főző-, gyümölcsbefőző (lekvár-) fagyaltkészítő és egyéb üstök, sima, egyszerű asztali készletek, mint például: tálcák,

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: — 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦

tálok, hűtők, gyertyatartók és más efélék beszoigáltatandók; továbbá: mosóüstök, a tüzhelyekbe beépített vízmelegítők; viztartók és fürdőkádak vörösrézéből. Mindezek a vörösréztárgyak akkor is beszoigáltatandók, ha ónozza, vagy esetleg más fémmel csupán bevonva vannak is; konyhaszerek, mozsártörők, habüstök és egyéb üstök, egyszerű gyertyatartók, vasalók, sima tálcák, egyszerű parázstartók, kályhaelőtétek és hasonló sárgarézéből, tombakból és bronzból. Ezenfelül a sárgarézéből készült egyszerű sima függöny- és egyéb ruoak (csövek) és azok tartói, lépcsőszőnyegfogantyuk és védőrudak (csövek) sárgarézéből, amennyiben azok könnyen leszerelhetők és betétük nincsen, vagy könnyen eltávolítható. Ezzel természetesen csupán nagy általánosságban vannak megnevezve a rekvirált fémtárgyak, azonban a rekvirálás kiterjed itt fel nem sorolható a háztartásokban használt egyéb fémtárgyakra is. Műörténelmi, iparművészeti vagy egyéb nagyobb értékű, tehát díszítárgyak nincsenek rekvirálva, mint ahogy nem terjed ki a rekvirálás a háztartásokban levő ajtó- és ablakkilincsekre, csillároakra, lámpákra, butorveretekre, vízvezetékcsapokra, sárgaréztaárgyakra, fémekből készült asztalokra és más egyéb székhez hasonlókra.

Bankigazgatók kitüntetése. A harmadik hadikölcsön kibocsátása előtt a királyi kegy elismeréssel jutalmazza azoknak a bankvezéreknek a munkásságát, akiknek az első és a második hadikölcsön nagyszerű eredményében igazán részük volt. E kitüntetéseket a pénzüvilag emberei közül a következők kapták meg:

Lánczy Leó belső titkos tanácsosnak, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökének, **Ullmann Adolf** főrendiházi tagnak, a Magyar Általános Hitelbank alelnök-vezérigazgatójának, **Schmidt József dr.** nyugalmazott államtitkárnak, a Magyar Országos Középponti Takarékpénztár vezérigazgatójának és **Walder Gyulának**, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület vezérigazgatójának a király legfelsőbb elismerését adatta tudtul. — **Halász Sándor dr.** miniszteri tanácsosnak, a M. kir. postatakarékpénztár igazgatójának, **Mándy Lajos** nyugalmazott miniszteri tanácsosnak, a Magyar Takarékpénztárak Középponti Jelzálogbankja mint Részvénytársaság elnökének, **Szitanyi Ödön dr.** miniszteri tanácsosnak, a Hazai Bank Részvénytársaság vezérigazgatójának és **Madarassy-Beck Marcell báró dr.-nak**, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank vezérigazgatójának a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal, **Kresicz Vladimir** udvari tanácsosnak, a Horvát Slavon Országos Jelzálogbank vezérigazgatójának a Ferenc József-rend középkeresztjéhez a csillagot, **Korányi Frigyes báró dr.** miniszteri tanácsosnak, az Országos Középponti Hitelszövetkezet ügyvivő igazgatójának és **Baross Géza** miniszteri tanácsosnak, a m. kir. postatakarékpénztár aligazgatójának a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen, — **Kronberger Lipót** udvari tanácsosnak, a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság vezérigazgatójának a Ferenc József-rend középkeresztjét, — **Planer Miksa dr.-nak**, az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe igazgatójának és **Schwarz Alfrédnek**, a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe igazgatójának a Ferenc József-rend tisztikeresztjét, **Szécsi Lajosnak**, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár vezérigazgatójának, **Schober Béla dr.-nak**, a Magyar Agrár és Járadekbank igazgatójának, **Vas Ferencnek**, az Első Magyar Iparbank elnökének és **Crnadak Milivojnak**, az Első Horvát Takarékpénztár ügyvezető igazgatójának a m. kir. udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta, — **Krausz Simonnak**, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatójának, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet „érdi” előnévvel díjmentesen adományozta a király.

Tüz- és robbanásmentes petróleum és benzín. Arról értesülünk, hogy egy génuai tudósnak sikerült a petróleumot és benzint úgy kezelni, hogy azok csak a motorhajtás céljaira való felhasználásnál explodálnak, különben pedig teljesen robbanásmentesek. A közön-

séges benzín 100 kg. járt állítólag 2 korona költséggel lehet tüz- és robbanásmentessé tenni az új eljárással, amely különösebb berendezést nem igényel.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg A.-G. in Augsburg. Die Beschäftigung der Gesellschaft war, in dem Ende Juni abgelaufenen Geschäftsjahre in den verschiedenen Abteilungen nicht gleichmäßig. Immerhin könnte man dasselbe in der Gesamtheit als befriedigend bezeichnen. Über den Abschluss lassen sich gegenwärtig präzise Angaben noch nicht machen, man erwarte aber in unterrichteten Kreisen, dass er durchaus zufriedenstellend sein und dass die Dividende der des Vorjahres zum mindestens nicht nachstehen wird.

Die galizische Rohölproduktion. Die August-produktion im galizischen Rohölgebiete betrug in Boryslaw, Tustanowice und Mrazinca 6100 Zisternen, so dass für nächsten Monat bereits mit der normalen Produktion rechnen sein dürfte. Hiervon förderten die Produzentenraffinerien 2136 1/4 Zisternen, die Premiergruppe 892 1/2 ausländische Gesellschaften 842 1/2, deutsche und einheimische Gruben 2246 1/4 Waggons. Wesentlich haben sich die diesmonatlichen Expeditionen gehoben, die das Quantum von 7615 Waggons erreicht haben.

Industrielle Bewegung in Ungarn. Unter der Firma Turka A.-G. wurde in Budapest ein neues Unternehmen mit einem Grundkapital von K 1,200.000 zur Auscultung und Verwertung der Graf Konarskischen Petroleumfelder gegründet. — Die Hydroxygenfabrik A.-G. errichtete neben ihrer Kelenfelder Anlage eine neue Hydrogenfabrik.

Eisen- und Stahlwerk Hoesch, A.-G. in Dortmund. Wie die Verwaltung mitteilt, weist der Rechnungsabschluss für das am 30. Juni beendete Geschäftsjahr einen Rohgewinn von 5,459.334 M (gegen 9,056.360 M im Vorjahre) aus. Unter Anwendung der bisherigen Sätze werden hiervon 4,373.790 M (4,252.176 M) zu Abschreibungen verwendet. Der am 28. Oktober stattfindenden Hauptversammlung soll vorgeschlagen werden, aus dem zuzüglich des Vortrages von 2,699.004 M aus dem Vorjahre auf 3,784.548 M (6,190.784 M) sich stellenden Reingewinn 500.000 M zur Unterstützung der Familien im Felde stehender Beamten und Arbeiter zu verwenden, eine Dividende von 12 Prozent auf 24 Millionen Mark Aktienkapital und von 6 Prozent auf 4 Millionen Mark (im Vorjahre 15 Prozent auf insgesamt 20 Millionen Mark) mit 3,120.000 M (3 Millionen Mark) zu verteilen. Der Rest von 164.548 M (2,699.004 M) soll auf neue Rechnung vorgetragen werden.

Die künstlich eingeschränkte Erdölförderung Rumäniens. Wenn der Moniteur du petrole roumain für den Monat August d. J. die Förderung Rumäniens mit täglich 420 Waggons oder Monatlich 125.000 Tonnen Erdöl angibt, so macht das Blatt zugleich geltend, dass diese Ausbeute künstlich eingeschränkt ist und jederzeit erheblich gesteigert werden kann. Als Beispiel für diese Behauptung führt der Moniteur Brunnen No. 8 der „Astra Romana“ zu Filipesti de Padure an, welcher Brunnen, nachdem er in den Oelstrand eingedrungen war, hermetisch abgeschlossen worden ist. Um sich von Stande der Dinge zu überzeugen, hat man das Ventil letzthin geöffnet und sofort in der Zeit von 4 Minuten einen Erguss von 3 Waggons Erdöl erzielt. Dann hat man den Brunnen wieder abgeschlossen. Solche Brunnen, die bis in die Oelschicht niedergefübrt oder bis dicht an diese herangebobrt und dann abgeschlossen sind, gibt es manche in Terrain Moreni-Filipesti de Padure, und es ist zweifellos, dass viele von ihnen dem erwähnten Beispiele mehr oder weniger folgen werden.